

EUROPEAN CONFERENCE

Conference Proceedings

XI International Science Conference
«Implementation of modern scientific
opinions in practice»
March 20 - 22, 2023
Bilbao, Spain

IMPLEMENTATION OF MODERN SCIENTIFIC OPINIONS IN PRACTICE

Abstracts of XI International Scientific and Practical Conference

Bilbao, Spain

(March 20 – 22, 2023)

UDC 01.1

ISBN – 9-789-40368-860-2

The XI International Scientific and Practical Conference «Implementation of modern scientific opinions in practice», March 20 – 21, Bilbao, Spain. 267 p.

Text Copyright © 2023 by the European Conference (<https://eu-conf.com/>).

Illustrations © 2023 by the European Conference.

Cover design: European Conference (<https://eu-conf.com/>).

© Cover art: European Conference (<https://eu-conf.com/>).

© All rights reserved.

No part of this publication may be reproduced, distributed, or transmitted, in any form or by any means, or stored in a data base or retrieval system, without the prior written permission of the publisher. The content and reliability of the articles are the responsibility of the authors. When using and borrowing materials reference to the publication is required. Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighboring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

The recommended citation for this publication is: Radomskyi M.T., Radomska A.M. Movement of the objects and animated images in a modern portrait genre art works. Abstracts of XI International Scientific and Practical Conference. Bilbao, Spain. Pp. 21-29.

URL: <https://eu-conf.com/ua/events/implementation-of-modern-scientific-opinions-in-practice/>

38.	Барбашова І.А. ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАСВОЄННЯ МАЙБУТНІМИ ВЧИТЕЛЯМИ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЕКОНОМІЧНИХ МЕХАНІЗМІВ РОЗВИТКУ СФЕРИ ОСВІТИ	166
39.	Давиденко В.Б., Лапшин В.В. ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИТЯЧОЇ ХІРУРГІЇ ВІТЧИЗНЯНИМ СТУДЕНТАМ У ВІЙСЬКОВИЙ ЧАС	173
40.	Кокнова Т.А., Краснощокіх А.Ю. ЗМІСТ ТА СТРУКТУРА АНГЛОМОВНИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ У СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ	175
41.	Короткова Ю.М. ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ТА ПЕРЕПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ У ГРЕЦІЇ	178
42.	Рысқұлбек А.Б., Нұрдәулетқызы Ұ. ОҚЫТУДЫҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ӘДІСТЕРІНІҢ МЕКТЕП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ БИОЛОГИЯ ПӘНІНЕ ТАНЫМДЫҚ ҚАБІЛЕТІ МЕН ҚЫЗЫҒУШЫЛЫҒЫН АРТТЫРУДАҒЫ РӨЛІ	180
43.	Середа І.В. ФОРМУВАННЯ ДЕОНТОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО СПЕЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА	187
44.	Сівак Ю., Добровольська Л.С. НОВИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	190
45.	Третяк О.М., Краля Х.В. ІНКЛЮЗІЯ В ОСВІТІ ЯК КЛЮЧОВА ПАРАДИГМА РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	194
46.	Шамардіна Г.М., Панченков Б.С. INTELLECTUAL DEVELOPMENT OF CHILDREN OF PRIMARY SCHOOL AGE	201
47.	Шелестова Л.В. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ ВІЙНИ	204

ІНКЛЮЗІЯ В ОСВІТІ ЯК КЛЮЧОВА ПАРАДИГМА РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

Третяк Оксана Миколаївна,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки початкової,
інклюзивної та вищої освіти, доцент
Рівненський державний гуманітарний університет

Краля Христина В'ячеславівна,
здобувач ступеня вищої освіти «магістр»,
Рівненський державний гуманітарний університет;
соціальний педагог, Дубровицька гімназія 1
Дубровицької міської ради Рівненської області, м. Дубровиця

У сучасному українському освітньому просторі важливу роль серед освітніх парадигм займає інклюзія в освіті, яка передбачає включення осіб з особливими освітніми потребами в соціокультурне й загальноосвітнє середовище та спрямована на реалізацію принципів соціальної інклюзії, рівноправності та доступності освіти.

Філософія інклюзії базується на ідеї про те, що життя і побут людей з інвалідністю мають бути наближеними до умов і стилю життя всієї суспільної громади. Як зазначає М. Швед, інклюзія в освіті – це мірило інклюзії в суспільстві, один із гуманітарних напрямів розвитку [14, с. 13].

Інклюзія в освіті є пріоритетним напрямком реформування системи освіти в Україні. Відповідно проблема залучення осіб з особливими освітніми потребами в освітній процес закладів загальної середньої освіти вимагає від педагога нових знань, умінь і навичок щодо організації інклюзивного середовища та інклюзивного навчання.

Концепція інклюзивного навчання проголошена більшістю цивілізованих країн світу. Ключові аспекти інклюзії закріплені багатьма міжнародними правовими актами: Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти (1960), Всесвітня декларація про освіту для всіх (1990), Декларація ООН про права розумово відсталих осіб (1971), Декларація про права інвалідів (1975), Конвенція про права дитини (1989), Саламанкська декларація (1994), Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю (2006) та ін. Національне законодавство у сфері інклюзивної освіти – це Конституція України (1996), Закон України «Про освіту» (2017), «Про повну загальну середню освіту» (2020 р.), «Про вищу освіту» (2021 р.) та ін.; постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр» (2017 р.); «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» (2022 р.); «Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти» (2018 р.) тощо.

Питання інклюзії, теоретичних і методологічних засад, методичних принципів та технологій на сьогодні є предметом дослідження багатьох науковців, педагогічних працівників, батьків тощо.

Проблему інклюзивної освіти розкрито в дослідженнях В. Бондаря, О. Гордійчук, К. Гудзь, А. Коломієць, А. Колупаєвої, Н. Кічук, О. Комар, О. Мельника, І. Осадченко, І. Пальшкової, О. Савченко, І. Садової, Н. Тарнавської, З. Шевців, А. Шевцова та інших науковців.

Розглянемо сутність ключових понять інклюзії, зокрема у сфері освіти.

Інклюзія (від Inclusion – включення) – процес збільшення ступеня участі всіх громадян у соціальне життя, і насамперед, тих що мають труднощі у фізичному та психічному розвитку [15].

Цей процес передбачає розробку і застосування таких рішень, які створять умови для рівноправної участі кожної людини в академічному і суспільному житті. Важливо зазначити, що терміни «інклюзія» та інтеграція не є тотожними. Досягнення повноцінного включення дитини в академічне та суспільне життя може відбуватися за умови активної участі всіх зацікавлених сторін [11].

Цінності інклюзії:

- цінність людини не залежить від її здібностей та досягнень;
- кожна людина є здатною відчувати і думати;
- кожна людина має право на спілкування і на те, щоб її почули;
- усі люди потребують підтримки і дружби ровесників;
- для усіх учнів прогрес скоріше може бути досягнутий в тому, що вони можуть, ніж у тому, що не можуть;
- освіта може здійснюватись краще в контексті реальних взаємостосунків [11].

Інклюзія важлива як у всіх сферах життя людини так і в освіті зокрема. В освітньому процесі вона має назву інклюзія в освіті.

А.Колупаєва під інклюзивною освітою розуміє створення освітнього середовища, яке б відповідало потребам і можливостям кожної дитини, незалежно від особливостей її психофізичного розвитку [7, с.15].

Науковиця З. Шевців інклюзивну освіту розглядає як систему освітніх послуг, що ґрунтується на принципі забезпечення основного права учнів на освіту та права навчатися за місцем проживання й передбачає навчання осіб з особливими освітніми потребами в спеціально створених умовах закладу загальної середньої освіти [15]. На думку дослідниці, спеціальні умови сприяють створенню такого інклюзивного середовища, яке б відповідало потребам і можливостям осіб з особливими освітніми потребами, незалежно від статі, раси, соціального й майнового стану, ставлення до релігії, стану здоров'я та типу закладу загальної середньої освіти [15].

Інклюзія в освіті – це комплексний процес забезпечення рівного доступу до якісної освіти шляхом організації навчання дітей у закладах освіти на основі застосування особистісно орієнтованих методів навчання з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей у навчально-пізнавальній діяльності [10].

Інклюзивна освіта спрямована на забезпечення якісної освіти для всіх. Щоб

всі учасники освітнього процесу повноцінно брали участь у ньому, заклад освіти має залучити комплекс різноманітних форм і методів для індивідуалізації освітнього процесу. Інклюзивним закладам освіти властива мобільність щодо індивідуальних особливостей учнів, що спрямована на створення та підтримку здійснення якісної пізнавальної та комунікативної діяльності кожного в навчанні і створення умов для успішності в цьому процесі [11].

Важливість інклюзивної освіти полягає в тому, що на першому місці є людина, дитина, і важливо визнавати значущість кожної особистості, ствердження її індивідуальності, забезпечення її подальшого повноцінного та гідного життя в суспільстві [1]. Сучасне громадянське суспільство неможливе без активного залучення всіх його членів у різні види діяльності, поваги прав і свобод кожної окремої людини, забезпечення необхідних гарантій безпеки, свободи і рівноправності.

Мета інклюзії в освіті полягає у ліквідації соціальної ізоляції будь-яких категорій дітей. Діти мають навчатися разом, коли це можливо. Школи мають враховувати різноманітні потреби своїх учнів шляхом узгодження різних видів та темпів навчання.

Інклюзія – це процес реального включення осіб з інвалідністю в активне суспільне життя і однаковою мірою необхідна для всіх членів суспільства. Інвалідність – це не вирок долі, це, швидше, такий спосіб життя за обставин, що склалися. Якщо інвалідність розглядати в рамках соціальної концепції, тоді головний сенс процесу інклюзії можна позначити так: «Всім тут раді!». Якщо ж інвалідність розглядати тільки в рамках біологічної концепції, коли «інвалід – людина, яка повністю або частково позбавлена працездатності унаслідок якої-небудь аномалії, поранення, каліцтва, хвороби», то всі члени суспільства будуть страждати [2].

Істотну різницю між біологічною і соціальною концепціями суспільство усвідомить лише тоді, коли матиме в своєму розпорядженні доступну і повну інформацію про включення осіб з інвалідністю. Не хвороба створює обмеження діяльності, а умови життя, які може запропонувати суспільство (уряд) людям з інвалідністю.

Умови рівних можливостей досяжні лише в тому суспільстві, де інвалідність розглядається через соціальну концепцію, де відсутня дискримінація осіб з інвалідністю словами і діями інших людей.

Враховуючи той факт, що інклюзивна освіта в Україні тільки набуває активного впровадження, зауважимо, що організація інклюзивного навчання в умовах закладів загальної середньої освіти стикається з рядом проблем, а саме:

- недостатньою готовністю закладів освіти до навчання осіб з особливими освітніми потребами і недостатнім фінансуванням;
- неготовністю педагогів до викладання особам з особливими освітніми потребами;
- неадекватним сприйняттям дітей із порушеннями в здоров'ї їхніми однолітками та їх батьками тощо [16].

Разом з тим, впровадження інклюзивної освіти має багато переваг. З. Шевців виокремлює такі:

- суспільство починає розуміти проблеми людей з інвалідністю;
- розвивається впевненість учнів самих у собі;
- особи з особливими освітніми потребами мають можливість спілкуватися з ровесниками;
- виховання толерантності, співчуття й розуміння проблем дітьми вікової норми;
- отримання повноцінної освіти [16].

Тлумачення терміну «інклюзивне навчання» у дослідженнях У. Сейлор, Т. Скритик трактується як конструктивне використання педагогічних тактик, технологій, прийомів та способів організації процесу навчання, що враховують індивідуальну специфіку кожної дитини та її особистісно-мотиваційні потреби [12].

В Україні ключові визначення інклюзивного навчання подано в законі «Про освіту»[4]:

- інклюзивне навчання — це система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, урахування багатогранності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників;
- інклюзивне освітнє середовище — це сукупність умов, способів і засобів реалізації прийомів для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей.

Інклюзивне навчання як освітній особистісно орієнтований процес передбачає залучення дитини в загальноосвітнє середовище, забезпечення доступності освітніх програм шляхом диверсифікації різноманітних форм та методів, забезпечення гнучкості курикулуму, адаптації дидактичних технологій та надання додаткових освітніх послуг і підтримки [6].

Інклюзивне навчання — це процес, що базується на системно організованому та багатовимірному конструкті, в основі якого суб'єктна взаємодія. Успішність цієї взаємодії залежить від усвідомлення переваг, що їх мають усі суб'єкти освітнього процесу від реалізації інклюзивної практики [6].

Інклюзивне навчання (інклюзія – inclusion (англ.) – включення), передбачає створення освітнього середовища, яке б відповідало потребам і можливостям кожної дитини, незалежно від особливостей її психофізичного розвитку. Інклюзивне навчання – гнучка, індивідуалізована система навчання дітей з особливостями психофізичного розвитку в умовах закладу загальної середньої освіти за місцем проживання. Навчання відбувається за ІНП, забезпечується медико-соціальним та психолого-педагогічним супроводом [8].

Досліджуючи інклюзивне освітнє середовище ми прийшли до висновку, що воно має на меті успішну соціалізацію осіб з особливими освітніми потребами.

Реалізація інклюзивного освітнього середовища передбачає доступність освіти та пристосування її до різних потреб усіх дітей. Разом з тим, повинні створюватися особливі умови для повноцінного навчання і доступу до освіти

особам з особливими освітніми потребами. Сутність інклюзивного підходу до створення освітнього середовища полягає у тому, щоб об'єднати дві освітні системи (загальну і спеціальну), зблизити їх, стерти між ними межі, використати ефективні методики кожної, збагатити загальну педагогіку досягненнями спеціальної і навпаки [8].

В умовах інклюзивного навчання інклюзивний освітній процес передбачає включення у його структуру освітніх цілей осіб з ООП.

Розвиток цілісної особистості, незалежно від її особливостей психофізичного розвитку, відбувається лише завдяки правильно організованому інклюзивному освітньому процесу. Кожен заклад інклюзивної освіти здійснює виховання школяра у широкому педагогічному значенні, тобто формує особистість учня під впливом педагогічного колективу. Організація інклюзивного освітнього процесу вимагає цілісного підходу в колективному вирішенні мети інклюзивної освіти і навчання [15].

Ми поділяємо думку З.Шевців, яка розглядає цілісний освітній процес інклюзивного навчання як спеціально організована, цілеспрямована партнерська взаємодія вчителя та учнів, метою якої є розв'язання освітніх проблем усіх учасників освітнього процесу [15].

Інклюзивний освітній процес – це сучасна технологія, для якої характерними є: соціальна адаптація дитини на кожному віковому етапі розвитку; природовідповідність освітніх задач, методів, методик як можливостям дитини, так і загальній логіці розвитку; розвиток інформаційної культури, комунікативних компетенцій, умінь взаємодіяти з іншими людьми; створення безбар'єрного освітнього середовища на лише фізичного, а й психологічного [5].

Інклюзивне середовище має гарантувати для осіб з ООП:

- охорону психологічного і фізичного здоров'я, повагу людської гідності, індивідуальних потреб, позитивних емоцій, добробуту «особливих» дітей, формувати й підтримувати позитивну самооцінку;

- реалізацію освітнього потенціалу та корекцію вад розвитку осіб з ООП на найвищому рівні;

- відповідність матеріально-технічного забезпечення з врахуванням особливостей розвитку осіб з ООП;

- диференційовану організацію особистісно спрямованої розвитково-корекційної освіти осіб з ООП на основі використання різноманітних засобів, видів активності і форм організації навчання;

- вільне вираження особистих почуттів і думок;

- задовільні умови праці та стимулювання позитивної мотивації і прагнення до професійного саморозвитку у педагогів;

- доступність освітнього процесу та активна участь батьків і громадських організацій в освітній діяльності, що включає інформаційну підтримку відносно факторів освіти, виховання, охорони здоров'я осіб з ООП [3].

Учасниками інклюзивного освітнього процесу у ЗЗСО є учні з особливими освітніми потребами, нормотипові учні, керівництво освітнього закладу, педагоги, асистент вчителя та інші вузькопрофільні фахівці, яких потребує

дитина з ООП. Не менш значущим учасником освітнього інклюзивного процесу є інклюзивно-ресурсний центр. Діяльність всіх учасників освітнього інклюзивного процесу спрямована на оптимізацію процесу навчання, соціалізації та адаптації дитини з особливими освітніми потребами, а також надання дитині з ООП та її батькам психолого-педагогічного супроводу у процесі реалізації освітньої траєкторії [13].

Розвиток сучасного суспільства детермінує повагу до людського розмаїття, прийняття принципів солідарності та безпеки, що забезпечує захист та повне інтегрування у соціум усіх верств населення, перш за все осіб з інвалідністю. Це зумовлено визначенням головної мети соціального розвитку – створення «суспільства для всіх». В основу такого інтегрування покладено концепцію цілісного підходу, яка відкриває шлях до реалізації прав і можливостей для кожної людини, насамперед, передбачає рівний доступ до здобуття якісної освіти. Якісна освіта передбачає задоволення особливих освітніх потреб кожного індивіда, в тому числі й з порушеннями психофізичного розвитку, без відриву такої особи від звичного соціального оточення, сім'ї, друзів [9, с. 5].

Отже, інклюзію в освіті можемо розглядати як ключову парадигму розвитку сучасного суспільства. Інклюзія змінює світ. Інклюзивна освіта – це найефективніша освітня система сучасності, яка допомагає прийняти будь-які особливості і відмінності.

Список літератури

1. Аргіропулос Д., Тарнавська Н. Інклюзивна педагогіка: Навчальний посібник для науково-педагогічних працівників, студентів закладів вищої освіти. Житомир: Вид. О. О. Євенок, 2020. 248 с.
2. Бондар В. Інклюзивне навчання як соціально-педагогічний феномен. *Рідна школа*. 2011. №3. С.10-14.
3. Заборчук Н. В. Створення інклюзивного освітнього середовища для забезпечення всебічного розвитку дитини як показник рівня свідомості нації. *Педагогіка партнерства як основа розвитку суб'єктів освітньої діяльності в умовах НУШ*: збірн. наук-метод матеріалів конф. Житомир, 2019. URL : <https://conf.zippo.net.ua/?p=204> (дата звернення 01.11.2022)
4. Закон України «Про освіту» від 28.09.2017 № 2145-УІІ: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>. (Дата звернення: 29.09.2022).
5. Калініченко І. Особливості формування інклюзивного освітнього середовища для забезпечення всебічного розвитку дитини. *Інноваційна педагогіка*. Вип. № 9 (11). 2012. С. 77-82.
6. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навчально-методичний посібник. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 304 с
7. Колупаєва А. Інклюзивна освіта як модель соціального устрою. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2014. №2. С. 7-18.

8. Колупаєва А.А. Досвід реалізації інклюзивної освіти в країнах Європи : Монографія. Київ : Педагогічна думка, 2007. 458 с.
9. Основи інклюзивної освіти: навчально-методичний посібник / За заг. Ред. Колупаєвої А.А. Київ: «А.С.К.», 2012. 308 с.
10. Порошенко М.А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ: ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 300 с.
11. Теорія і практика інклюзивної освіти [навчально-методичний посібник] / Упорядник Бондар К. М. [2-ге вид., доп.]. Проект «Підтримка інклюзивної освіти у м. Кривий Ріг», 2019. 170 с.
12. Удич З.І. Психолого-педагогічна підготовка учителя до роботи в умовах інклюзивного класу. *Збірник науково-методичних праць Подільського спеціального навчально-реабілітаційного соціально-економічного коледжу. Інновації партнерської взаємодії освіти, економіки та соціального захисту в умовах інклюзії та прагматичної реабілітації соціуму: матеріали міжнародної науково-практичної конференції: «ВЕКТОР».* Кам'янець-Подільський: «Аксіома». 2017. Вип. 2. С. 127-128.
13. Хитрюк В.В. Компетентнісна характеристика рівнів сформованості інклюзивної готовності педагогів. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля.* 2013. № 5. С. 138–146.
14. Швед М. Основи інклюзивної освіти: підручник Львів: Український католицький університет, 2015. 360 с.
15. Шевців З. М. Основи інклюзивної педагогіки: підручник. Видання 2-ге, виправлене, доповнене. Львів: «Новий світ – 2000», 2019. 264 с.
16. Шевців З.М. Теорія і методика професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до роботи в інклюзивному середовищі загальноосвітнього навчального закладу : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Рівне, 2017. 44 с.